

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคาดหวังของคนในครอบครัว ที่มีต่อผู้หญิงทำงานและการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงทำงาน แหล่งข้อมูลการศึกษา ได้แก่ ผู้หญิงทำงานและสมาชิกในครอบครัวของผู้หญิงทำงานที่อาศัยอยู่ในชุมชนในจังหวัดลำพูน จำนวน 8 ราย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักและสมาชิกในครอบครัว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แยกแยะข้อมูลเป็นหมวดหมู่ นำเสนอผลการวิจัยโดยการบรรยายและสรุปเชิงวิเคราะห์ โดยใช้กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ความคาดหวังในบทบาทการจัดการดูแลงานบ้านของคนในครอบครัวที่มีต่อผู้หญิงทำงาน พ่อแม่ของผู้หญิงทำงานคาดหวังว่าลูกสาวจะช่วยแบ่งเบาภาระการทำงานบ้านของพ่อแม่ได้ ส่วนสามีของผู้หญิงทำงานคาดหวังว่างานในบ้านเป็นหน้าที่หลักของภรรยา เมื่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป ภรรยาสามารถออกไปทำงานหาเงินนอกบ้านได้เช่นเดียวกับสามี สามีของผู้หญิงทำงานเห็นว่าการช่วยเหลือภรรยาทำงานบ้านเป็นเรื่องที่จำเป็น สามีของผู้หญิงทำงานจึงเข้ามามีส่วนร่วมช่วยภรรยาทำงานบ้าน แต่ก็เป็นบางครั้งเท่านั้น ไม่ได้ทำเป็นหน้าที่ประจำเนื่องจากสามีของผู้หญิงทำงานมีความรู้สึกว่างานในบ้านเป็นงานของผู้หญิง

ความคาดหวังเกี่ยวกับการปรนนิบัติสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่ ของผู้หญิงทำงานมีความคาดหวังว่าจะได้รับการเลี้ยงดูปรนนิบัติจากลูกสาวเมื่อยามแก่เฒ่า ในกลุ่มของผู้หญิงทำงานที่เป็นโสด พี่น้องของผู้หญิงทำงานมีความคาดหวังให้ผู้หญิงทำงานเป็นผู้ดูแลพ่อแม่

เนื่องจากยังไม่ได้แต่งงาน ไม่มีภาระครอบครัว ส่วนสามีของผู้หญิงทำงานนั้น ต้องการให้ภรรยา ดูแลปรนนิบัติ เอาอกเอาใจตน ต้องการให้ภรรยาเลี้ยงดูลูก อย่างใกล้ชิดด้วยตัวเอง ส่วนลูกๆ ของผู้หญิงทำงานก็เช่นกัน มักจะเรียกร้องที่จะอยู่กับแม่มากกว่าอยู่กับคนอื่น

ความคาดหวังในด้านการทำงานหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว พ่อแม่และพี่น้อง คาดหวังว่าผู้หญิงทำงานสามารถช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในครอบครัวได้ สามีของผู้หญิงทำงาน ยอมรับการออกไปทำงานนอกบ้านของภรรยา และคาดหวังว่ารายได้จากการทำงานของภรรยาสามารถนำมาใช้จ่ายในส่วนที่จำเป็นภายในครอบครัวได้ ทำให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้นกว่าการทำงานคนเดียว

การปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงทำงาน ในด้านบทบาทการทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวมีความชัดเจนที่สุด ผู้หญิงทำงานทั้งที่แต่งงานแล้วและที่ยังไม่ได้แต่งงาน มีการปรับเปลี่ยนบทบาทในการทำงานในบ้าน โดยออกไปทำงานนอกบ้านซึ่งทำให้เกิดรายได้ เนื่องจากผู้หญิงทำงานมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาเงินและสร้างฐานะของครอบครัว จึงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทไปจากเดิมโดยเน้นจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ส่วนบทบาทในฐานะเป็นลูกนั้น ผู้หญิงทำงานสามารถจัดหาที่อยู่อาศัยให้พ่อแม่ได้อยู่อย่างสุขสบายขึ้น ซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค อุปกรณ์อำนวยความสะดวกให้พ่อแม่ เนื่องจากสามารถทำงานหาเงินได้ด้วยตัวเอง ในฐานะเป็นภรรยา ผู้หญิงทำงานที่อาศัยอยู่กับครอบครัว ได้อาศัยแม่และพี่สาว เป็นผู้ช่วยเหลือดูแลอาหารการกินให้สามี เมื่อถึงวันหยุดผู้หญิงทำงานจึงมีเวลาปรนนิบัติดูแลเอาใจใส่สามีได้เต็มที่ ซึ่งต่างกับผู้หญิงทำงานที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวพ่อแม่ ไม่มีใครคอยช่วยเหลือแบ่งเบาภาระในบ้าน ทำให้เกิดมีปากเสียงกับสามีในบางครั้งเพราะไม่สามารถทำบทบาทหน้าที่ของภรรยาได้ครบถ้วน สำหรับบทบาทในฐานะเป็นแม่ เมื่อต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ผู้หญิงทำงานจำเป็นต้องส่งลูกเข้าโรงเรียน หรือฝากไว้กับแม่เนื่องจากไม่มีเวลาดูแลด้วยตนเอง จากความคาดหวังของคนในครอบครัว และการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงทำงานในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เป็นผลมาจากการขัดเกลาบทบาทหญิง-ชาย ของครอบครัว ที่สืบทอดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากการขัดเกลาบทบาทของครอบครัวแล้ว ผู้หญิงทำงานยังได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ จากสังคมนอกบ้านสังคมในที่ทำงาน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ส่งผลถึงความคาดหวังของคนในครอบครัวที่มีต่อผู้หญิงทำงาน และทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงทำงาน

The main purposes of this research, namely, Role Changes Among Career Women, were to study the expectations of the family members toward the career women, and the role changes among them. The sources of data were from eight career women and their family members living in a community of Lamphun province. The researcher collected data by the use of participant and non-participant observations, in-depth interviews, and informal interviews. The collected data were, then, examined for their completeness, grouped, and presented in an analyzed descriptive form within the conceptual framework of this research. The findings of the research were as follows:

The expectations of the family members toward the career women's roles were as that their parents expected their daughters to relieve their current housework. The career women's husbands expected that the housework was the women's main duty. When the social and economic situations faced changes, wives had to work outside of their houses as well as husbands did. So, the husbands saw that helping their wives work was necessary. Therefore, the husband turned to help their wives doing housework temporarily but not permanently, because they still held their traditional belief of housework was for women.

The expectation toward the career women on their family nurture was that the women should look after their parents at their old age. Within the women group with single status, their cousins expected the women to look after their parents because the women were not married and did not have any family burden. In case of the married women, their husbands expected them to look after their children closely by themselves. This feeling also derived from their children. They needed to stay with their mothers much more than the others.

The family members' expectation toward the career women's work for income generation was also necessary. Their cousins, husbands and parents shared a similar attitude toward the career women's role to earn money for families. It was better to have them work and earn more money rather than the only one person from their family did alone.

The roles of the career women were changed most clearly in the aspects of working outside to earn money for family nurture. Both married and unmarried women adjusted their changing roles in housework by going out for earning more income with an aim to raise money for the families. Their roles as the family daughters were also to arrange better accommodations for their parents, buying more accessories for convenience spent on their own earned money. As the housewives living with the extended families, they relied on their mothers and elder sisters to take care of their husbands during the working days, and fully looked after their husbands during their holidays. This was different from the case of those women who did not live with their parents' families. There was no one to do the housework leading to initiate some quarrels between husbands and wives for sometimes, as the women could not perform the traditional housewife roles properly. The mother roles were also changed. When the career women had to work outside their houses, they had to send their children to schools or left them with the women's mothers.

In sum, this research found that the family expectations toward the career women's roles and the role changes were the results of family socialization. Such socialization has been transferred from generations to generations until the time being. Additionally, the women had an opportunity to learn other things and aspects from their work and outside society. Those matters affected the expectations of their family members towards their roles, resulting in their role changes.